

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

III kwartał 2012

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: złagodzenie w segmencie kredytów krótkoterminowych; obniżenie marż.
- Popyt na kredyt: wzrost popytu we wszystkich kategoriach kredytów, najsilniejszy w przypadku kredytów długoterminowych.
- Oczekiwania na III kwartał 2012 r.: nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów krótkoterminowych; wzrost popytu na kredyty, najsłabszy w przypadku kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie kryteriów; obniżka marż, zwiększenie wymaganego zabezpieczenia i wkładu własnego.
- Popyt na kredyt: wzrost popytu.
- Oczekiwania na III kwartał 2012 r.: nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej i wzrost popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: brak zmian w ujęciu netto, duże zróżnicowanie odpowiedzi; zwiększenie maksymalnej kwoty kredytu.
- Popyt na kredyt: nieznaczny wzrost popytu na kredyty.
- Oczekiwania na III kwartał 2012 r.: nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej i silny wzrost popytu na kredyty.

Obniżył się odsetek banków, które dokonywały zaostrzenia polityki kredytowej w poszczególnych kategoriach kredytów. Po dwóch kwartałach wzrostu marż banki dokonały złagodzenia tego warunku w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów mieszkaniowych.

We wszystkich kategoriach kredytów istotnym czynnikiem, wpływającym na decyzje banków, był wzrost presji konkurencyjnej. Jednocześnie zmniejszył się odsetek banków, które tłumaczyły zaostrzenie polityki kredytowej podwyższonym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą. Po raz pierwszy od roku czynnik ten oddziaływał zdaniem banków w kierunku złagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie czerwca i lipca 2012 r. **wśród 29 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 83%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w II kwartale 2012 r., jak również przewidywania banków na III kwartał 2012 r.

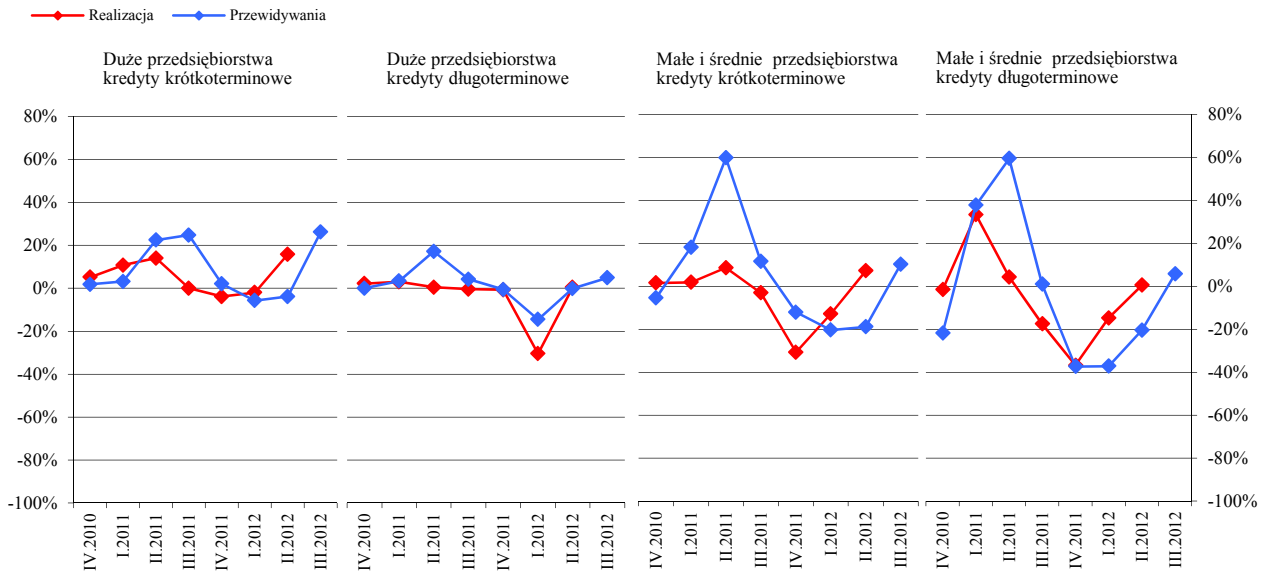
Kredyty dla przedsiębiorstw

W II kwartale 2012 r. banki złagodziły kryteria kredytowe w segmencie kredytów krótkoterminowych (zob. wykres 1). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 16% banków w przypadku dużych przedsiębiorstw oraz około 7% banków w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Większość z nich określiła złagodzenie jako nieznaczne¹. Jednocześnie ankietowane banki nie dokonały istotnych zmian kryteriów kredytowych w segmencie kredytów długoterminowych.

Na koniec I kwartału 2012 r. banki spodziewały się zaostrzenia kryteriów kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw i nie przewidywały istotnych zmian polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw.

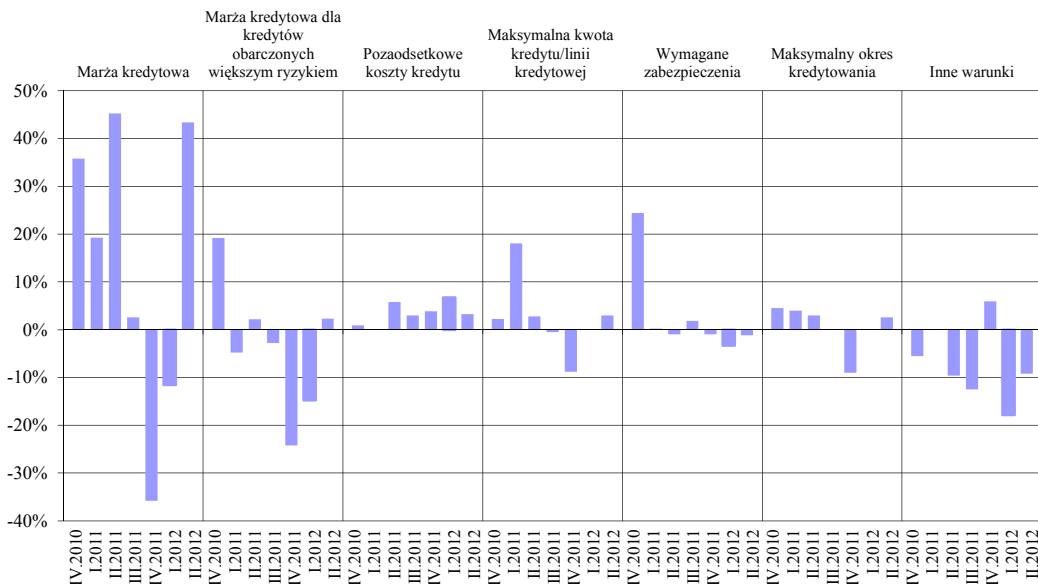
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrożenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

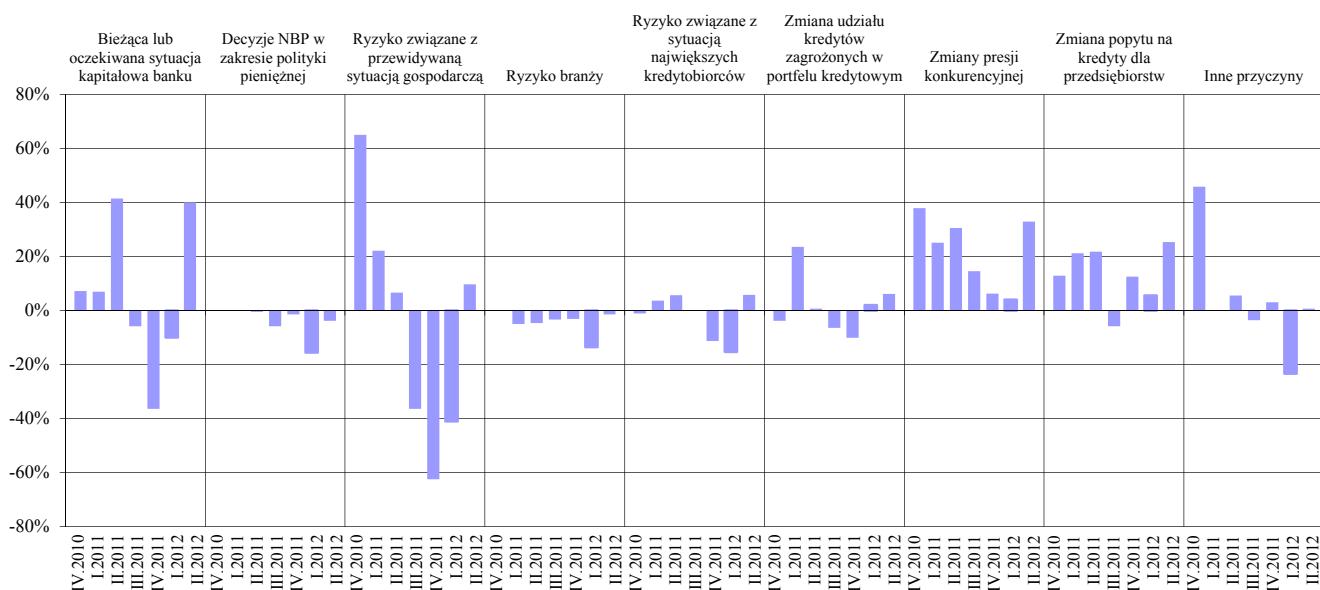
Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Po dwóch kwartałach zaostrożenia w zakresie marż pobieranych na kredytach dla przedsiębiorstw, ankietowane banki dokonały złagodzenia tego warunku (procent netto około 43%, zob. wykres 2). Jednocześnie żaden z banków nie zadeklarował podwyższenia marż dla kredytów obciążonych większym ryzykiem. Pozostałe warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw nie uległy istotnym zmianom.

Banki, które dokonały złagodzenia polityki kredytowej tłumaczyły to przede wszystkim poprawą swojej bieżącej lub oczekiwanej pozycji kapitałowej (procent netto około 40%, zob. wykres 3). Około jedna trzecia banków wymieniła wzrost presji konkurencyjnej, głównie ze strony innych banków (około 22% ogółu banków określiło wpływ tego typu konkurencji jako znaczny²), zaś jedna czwarta wskazała na zmiany popytu na kredyty ze strony przedsiębiorstw. Po raz pierwszy od II kwartału 2011 r. do złagodzenia polityki kredytowej przyczyniła się ocena ryzyka związanego z przyszłą sytuacją gospodarczą (procent netto około 10%). Pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na decyzje banków w zakresie kryteriów i warunków kredytowych dla przedsiębiorstw.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

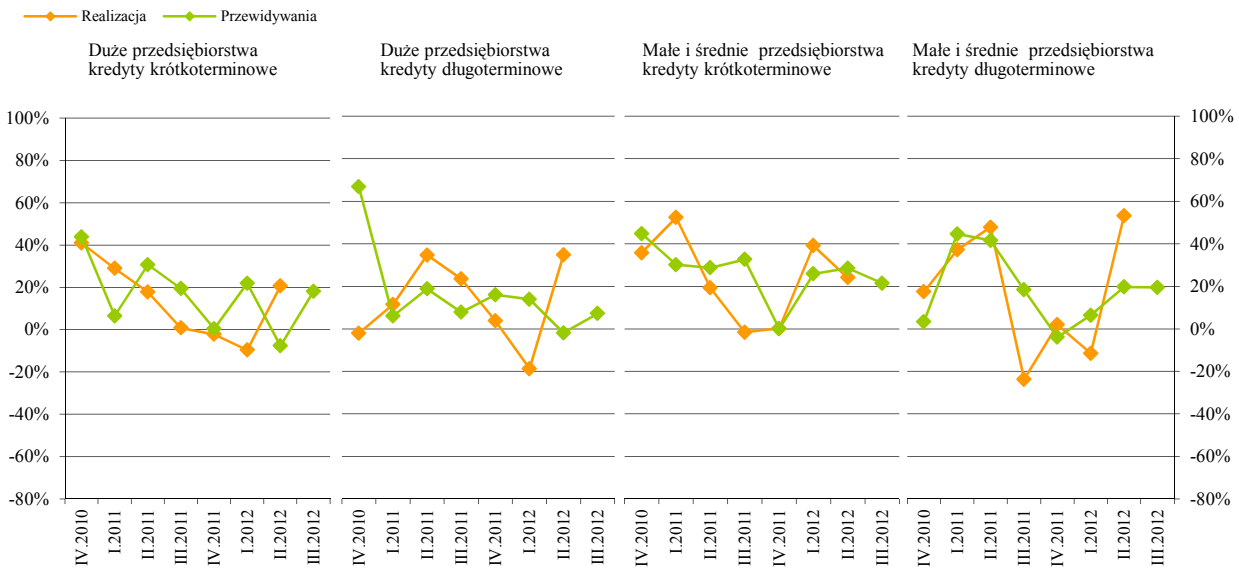
Zdaniem ankietowanych banków w II kwartale 2012 r. wzrósł popyt na wszystkie rodzaje kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Najwyższy odsetek banków odnotował wzrost popytu na kredyty długoterminowe, zarówno w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw (procent netto około 53%), jak i w segmencie dużych przedsiębiorstw (procent netto około 35%). W przypadku kredytów krótkoterminowych wyższy popyt ze strony małych i średnich przedsiębiorstw stwierdziło około 24% banków, zaś ze strony dużych przedsiębiorstw około 21% banków. Większość banków określiła wzrost jako nieznaczny³.

Zmiany popytu na kredyty ze strony małych i średnich przedsiębiorstw były zgodne z oczekiwaniami wyrażonymi przez banki w poprzedniej edycji ankiety. W przypadku kredytów dla dużych przedsiębiorstw banki nie spodziewały się istotnych zmian popytu w II kwartale 2012 r.

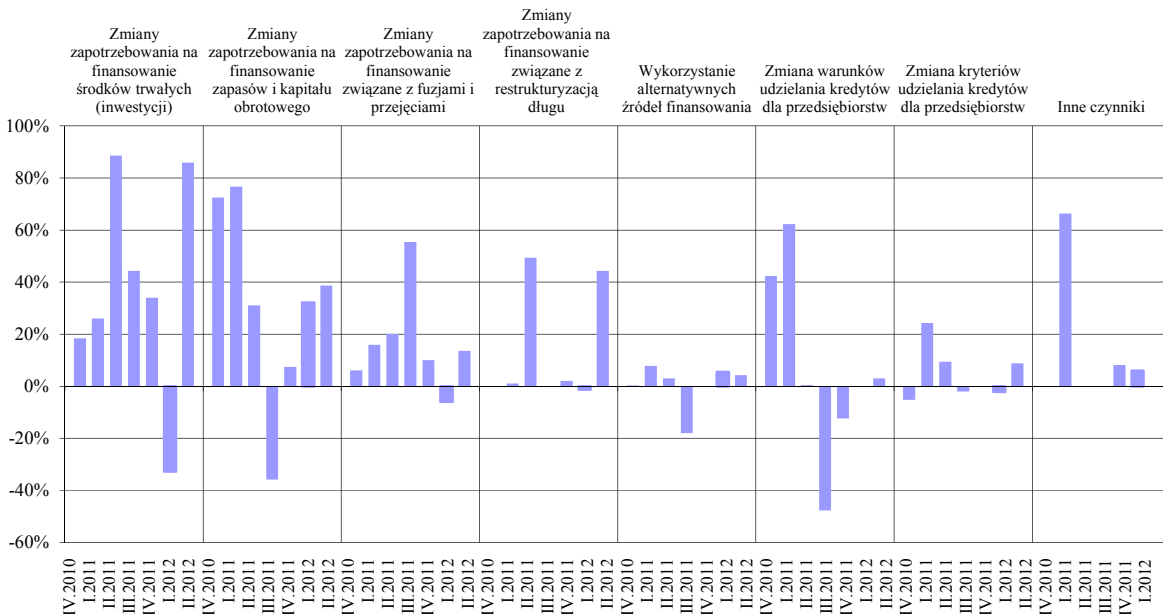
² Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

³ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

W opinii banków wyższy popyt na kredyty dla przedsiębiorstw związany był przede wszystkim ze zwiększonym zapotrzebowaniem na finansowanie środków trwałych i inwestycji (procent netto około 86%, zob. wykres 5). Do istotnych czynników banki zaliczyły również zmiany zapotrzebowania na finansowanie związane z restrukturyzacją długu (procent netto około 44%) oraz finansowaniem zapasów i kapitału obrotowego (procent netto około 39%). Pojedyncze banki wskazywały również na finansowanie związane z fuzjami i przejęciami (procent netto około 14%). Większość z ankietowanych banków określiła wpływ wymienionych czynników na popyt

jako nieznaczny⁴. W ujęciu netto banki nie wskazały żadnych czynników ograniczających popyt na kredyty dla przedsiębiorstw.

Na III kwartał 2012 r. banki przewidują złagodzenie polityki kredytowej, przede wszystkim w segmencie kredytów krótkoterminowych (zob. wykres 1). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 26% banków w przypadku dużych przedsiębiorstw i około 10% banków w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Zdecydowana większość *ogółu* banków nie oczekuje jednak zmian kryteriów i warunków kredytowych w przyszłym kwartale.

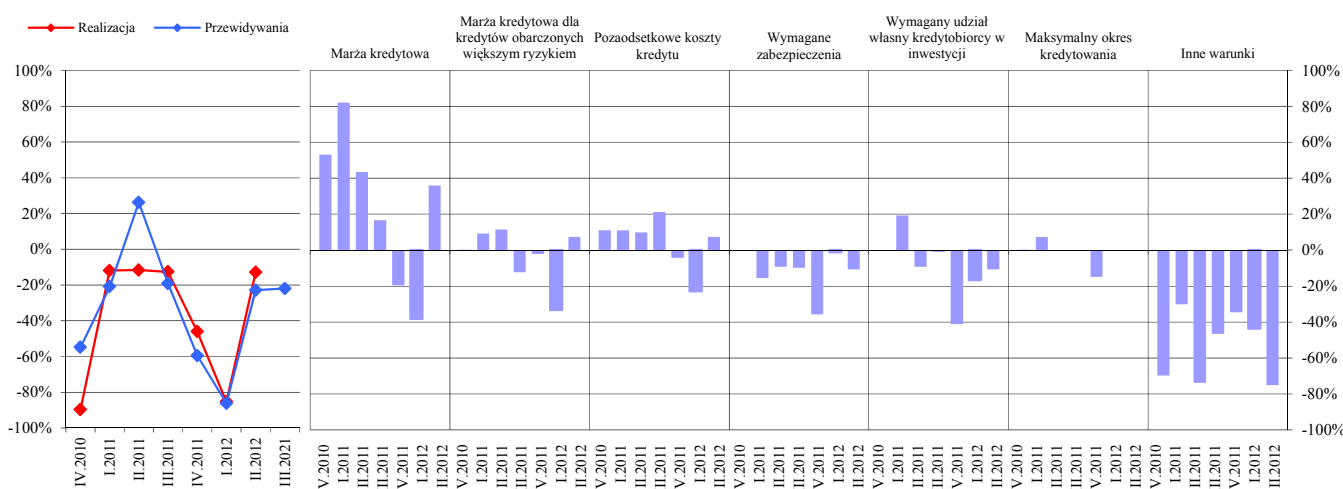
W opinii ankietowanych banków wzrost popytu w III kwartale 2012 r. dotyczył będzie wszystkich kategorii kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Na wzrost popytu wskazała około jedna piąta banków, z wyjątkiem kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw, które wymieniło około 7% banków.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W II kwartale 2012 r. zmniejszył się odsetek banków, które zaostrzały kryteria przyznawania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 6). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 13% banków, przy czym niemal jedna czwarta ogółu banków zadeklarowała złagodzenie kryteriów kredytowych. Zmiany w zakresie kryteriów kredytowych były zgodne z oczekiwaniami banków wyrażonymi na koniec I kwartału 2012 r.

Wykres 6
Kryteria i warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

Pojedyncze banki zaostrzały warunki udzielania kredytów mieszkaniowych w zakresie wymaganego zabezpieczenia i udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji. Odpowiedzi takiej udzieliło w obydwu przypadkach około 11% banków. Około trzy czwarte banków wskazało na zaostrzenie warunków nieuwzględnionych w ankiecie, zaliczając do nich przede wszystkim zmiany w sposobie kalkulacji zdolności kredytowej⁵.

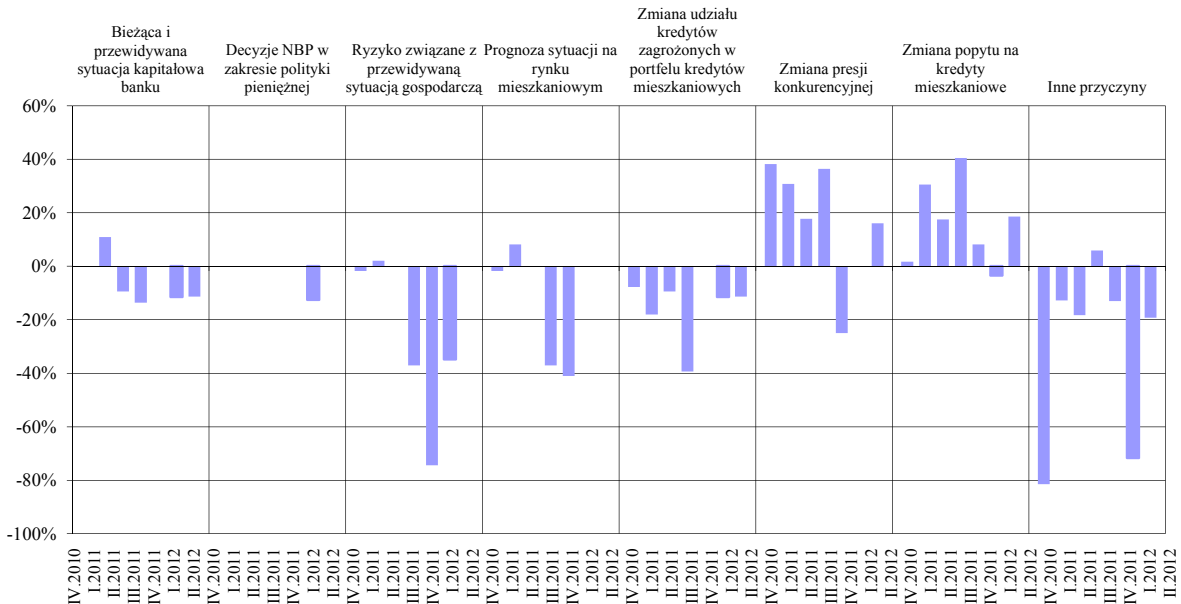
Po raz pierwszy od III kwartału 2011 r. banki obniżyły marże pobierane na kredytach mieszkaniowych (procent netto około 36%). Niewielkie złagodzenie dotyczyło również pozaodsetkowych kosztów kredytów i marż dla kredytów obciążonych wyższym ryzykiem (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około 7%).

Wśród przyczyn zaostrzenia polityki kredytowej banki wymieniały najczęściej czynniki nieuwzględnione w ankiecie, do których zaliczyły zmiany związane z aktualizacją modeli oceny ryzyka kredytowego (procent netto około -19%, zob. wykres 7). W ocenie większości ankietowanych banków pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na zaostrzenie polityki kredytowej – pojedyncze odpowiedzi dotyczyły bieżącej i przewidywanej sytuacji kapitałowej oraz pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych.

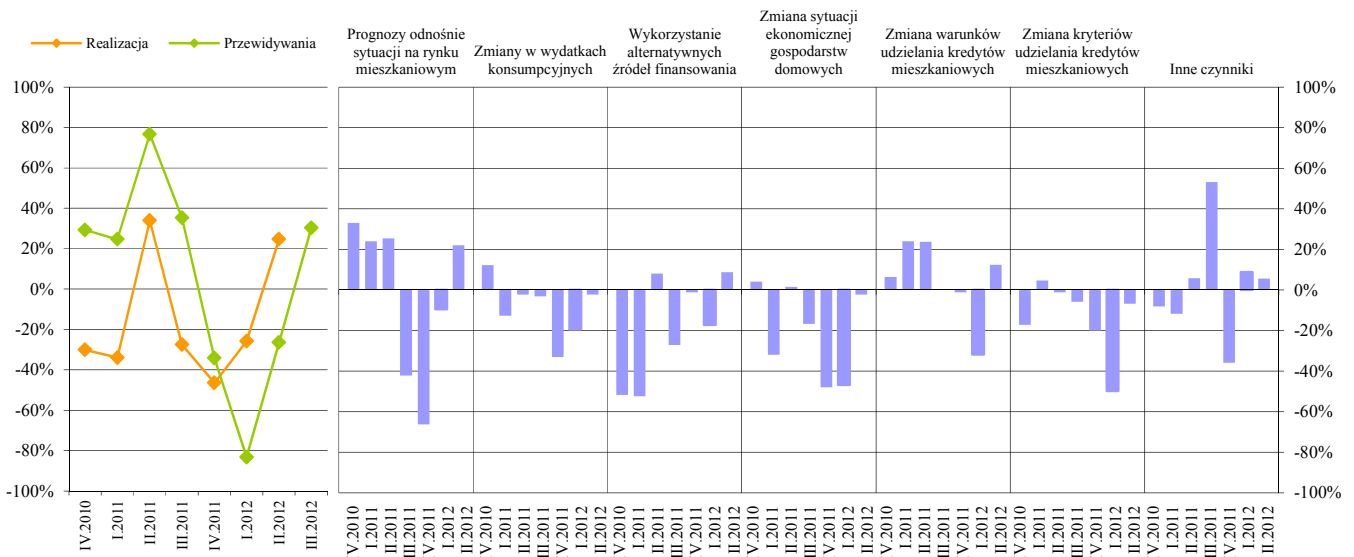
⁵ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 6 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

Niemal jedna piąta banków złądziła politykę kredytową w związku ze zmianą popytu na kredyty mieszkaniowe. Banki odczuwały również zwiększoną presję konkurencyjną (procent netto około 16%), przede wszystkim ze strony innych banków uniwersalnych, na które w ujęciu netto wskazało około 36% ankietowanych banków.

Wykres 7
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty mieszkaniowe

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Wbrew oczekiwaniom sformułowanym w poprzedniej edycji ankiety, około jedna czwarta ankietowanych banków odczuła wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe w II kwartale 2012 r. (zob. wykres 8). Wzrost popytu stwierdziła niemal połowa ogółu banków, zaś niemal jedna piąta z nich określiła go jako znaczny.

Jako główną przyczynę wzrostu popytu banki wymieniały poprawę prognoz odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym (procent netto około 22%). Pojedyncze banki wśród dodatkowych czynników wymieniały złagodzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto około 12%) oraz ograniczenie wykorzystania alternatywnych źródeł finansowania przez gospodarstwa domowe (procent netto około 9%). Zdaniem ankietowanych banków pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na popyt na kredyty mieszkaniowe.

W ujęciu netto w III kwartale 2012 r. banki spodziewają się zaostrzenia polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych (procent netto około -22%, zob. wykres 6). Na brak zmian polityki kredytowej w nadchodzącym kwartale wskazało jednak około 72% ogółu banków.

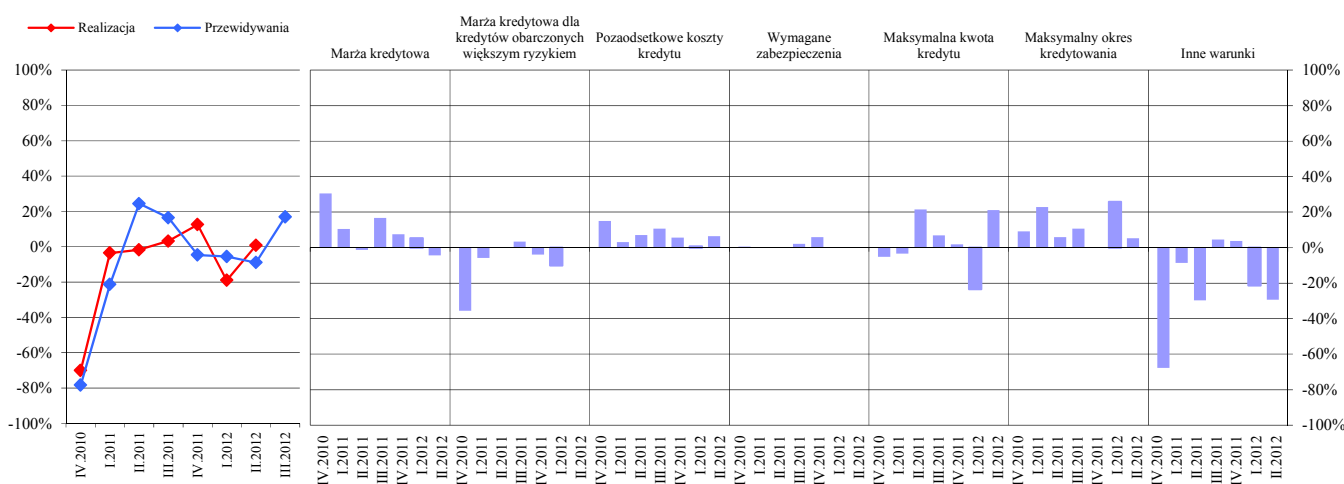
Ankietowane banki oczekują dalszego wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe w III kwartale 2012 r. (procent netto około 30%, zob. wykres 8). Odpowiedzi takiej udzieliła niemal połowa ogółu banków, określając przewidywany wzrost popytu jako nieznaczny.

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

W II kwartale 2012 r. ankietowane banki nie zmieniły w ujęciu netto kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto około 1%, zob. wykres 9). Odpowiedzi banków były jednak zróżnicowane – po około 30% ogółu banków dokonało złagodzenia lub zaostrzenia kryteriów kredytowych. W poprzedniej edycji ankiety banki spodziewały się nieznacznego zaostrzenia polityki kredytowej.

Wykres 9

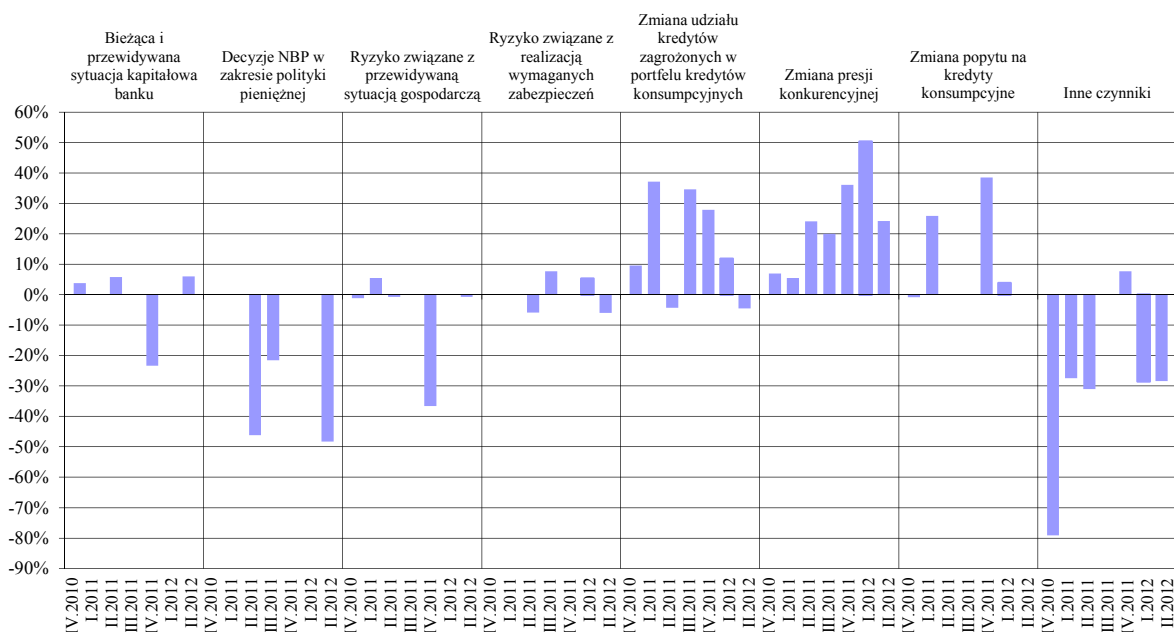
Kryteria i warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

Większość warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległa istotnym zmianom w II kwartale 2012 r. (zob. wykres 9). Złagodzenie dotyczyło przede wszystkim zwiększenia maksymalnej kwoty kredytu, które zadeklarowała ponad jedna piąta ankietowanych banków. Z kolei banki, które zaostrzyły warunki kredytowania,

wskazywały głównie na warunki nieuwzględnione w ankiecie (procent netto około -29%), do których zaliczyły zmiany w modelach oceny zdolności kredytowej oraz w zasadach dokumentacji dochodów klientów⁶.

Wykres 10
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty konsumpcyjne

Banki zaostżające politykę kredytową w segmencie kredytów konsumpcyjnych uzasadniały to najczęściej decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej (procent netto około -48%, zob. wykres 10). Około 28% banków dokonało zaostżenia warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych z przyczyn nieuwzględnionych w ankiecie (zob. wykres 10). Wśród takich czynników znalazły się zmiany modeli oceny zdolności kredytowej oraz zmiany zasad polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych.

Niemal 24% banków wskazało, że w kierunku złagodzenia polityki kredytowej oddziaływała podwyższona presja konkurencyjna. Banki wymieniały zarówno konkurencję ze strony innych banków (odpowiedzi takiej udzieliło około 28% banków), jak i nie-bankowych instytucji finansowych (około 20% banków).

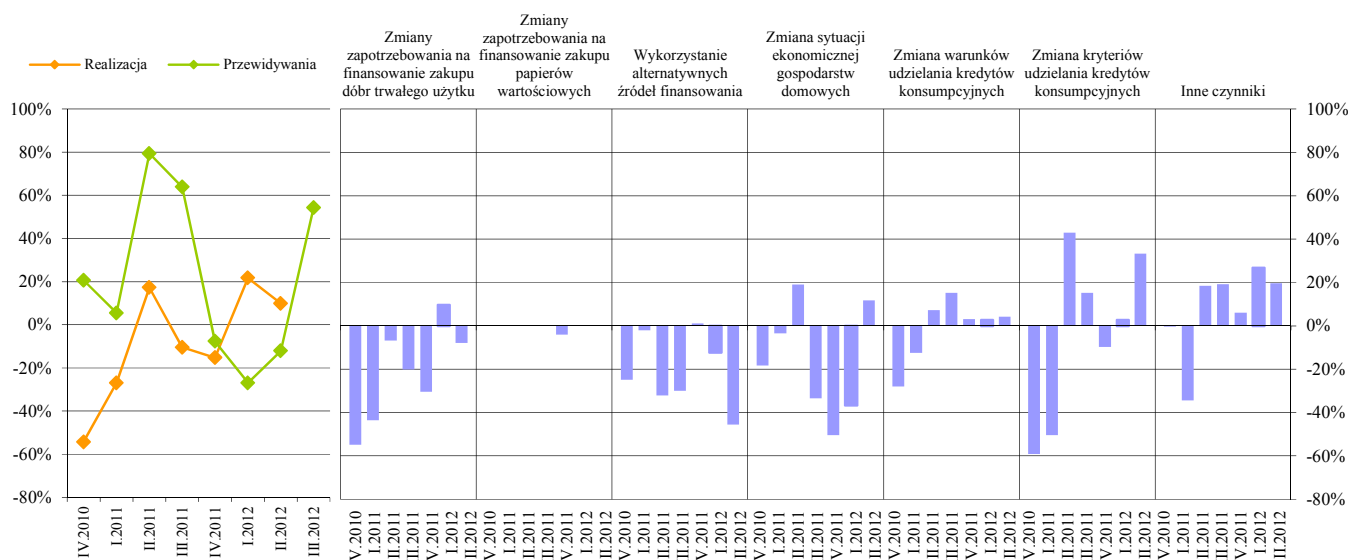
W ujęciu netto banki odczuły nieznaczny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2012 r. (zob. wykres 11). Odpowiedzi takiej udzieliło około 10% banków, podczas gdy około 60% ogółu banków nie odnotowało zmian popytu. Na koniec I kwartału 2012 r. banki oczekiwały nieznacznego spadku popytu na kredyty konsumpcyjne.

Zdaniem ankietowanych banków wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne wynikał przede wszystkim ze złagodzenia kryteriów kredytowych (procent netto około 33%, zob. wykres 11). Jedna piąta banków wskazała na czynniki nieuwzględnione w ankiecie, do których zaliczyła przede wszystkim sezonowy wzrost wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych. Około 12% banków uzasadniło wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne zmianami sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.

⁶ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostżenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 9 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

Banki, które odczuły spadek popytu tłumaczyły go głównie wykorzystaniem alternatywnych źródeł finansowania przez gospodarstwa domowe (procent netto około -46%). Równie często banki zaliczały do tych źródeł kredyty z innych banków, oszczędności oraz inne źródła finansowania.

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

W III kwartale 2012 r. banki przewidują nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych (procent netto około 17%), jednak około 62% ogółu banków nie przewiduje żadnych zmian polityki kredytowej w tym segmencie.

Banki spodziewają się wyraźnego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne w nadchodzącym kwartale (procent netto około 54%, zob. wykres 9). Jednocześnie niemal 40% ogółu banków nie spodziewa się żadnych zmian w tym zakresie.

Załącznik 1
Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 29 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1
**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankieta.² Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.